

Förordning om statistikens kvalitet vid alltför stora budgetunderskott

Finansdepartementet

2010-03-23

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 53

Förslag till rådets förordning (EU) nr .../... om ändring av förordning (EG) nr 479/2009 med avseende på kvaliteten på statistiken i samband med förfarandet vid alltför stora underskott

Sammanfattning

Det gällande statistikregelverket för offentliga finanser föreslås stärkas för att minska risken för att felaktiga eller bristfälliga uppgifter inrapporteras till kommissionen (Eurostat). Eurostat föreslås få åtkomst till mer information än i dag för att kunna bedöma uppgifternas kvalitet. Eurostat föreslås också vid kontrollbesök i en medlemsstat vars statistik är under granskning ha direkt tillgång till de nationella myndigheternas räkenskaper på central, delstatlig och lokal nivå samt socialförsäkringsuppgifter, inklusive detaljerade underliggande räkenskapsuppgifter, relevanta statistiska undersökningar och enkäter samt annan relaterad information. Samtidigt ska dataskyddslagstiftningen och statistikens insynsskydd respekteras. Regeringen är i stort positiv till förslaget. Förslagets konsekvenser för svensk statistiksekretess bör dock närmare övervägas. Vidare bör syftet med Eurostats ökade befogenheter och rättigheter förtydligas i förhållande till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Ekofinrådet uppmanade den 19 januari 2010 kommissionen att senast i februari 2010 utforma en handlingsplan för att komma till rätta med statistiska, institutionella och förvaltningsmässiga brister i Grekland. Kommissionen presenterade sin handlingsplan den 8 februari 2010. Föreliggande förslag utgör en del i denna handlingsplan. Förslaget presenterades den 16 februari 2010.

1.2 Förslagets innehåll

Grundvalen för EU:s system för kontroll av de offentliga finanserna fastställs i fördragen och preciseras i EU:s lagstiftning, framför allt genom de kvalitetskrav som ställs på statistik över offentliga finanser för tillämpning av förfarandet vid alltför stora underskott. De rättsakter som är relevanta för förfarandet vid alltför stora underskott är rådets förordning (EG) nr 2223/96 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen och rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Förslaget innebär förändringar i den senare förordningen.

Definitioner

En ny artikel 2a föreslås där ordet ”åtkomst” definieras såsom möjligheten att tillgå alla relevanta dokument på plats eller att få kopior av dem, inklusive, i tillämpliga fall, en elektronisk kopia, och att få tillgång till all annan relevant information. De dokument och den information som begärs ska tillhandahållas utan dröjsmål och ska i tillämpliga fall kunna hämtas direkt från tillgängliga register och källor.

Uppgifternas kvalitet

I artikel 8.2 föreslås att medlemsstaterna så snart som möjligt ska ge Eurostat ”åtkomst” till all information som begärs för att kunna bedöma uppgifternas kvalitet. I dag gäller att medlemsstaterna så snart som möjligt ska ”tillhandahålla” Eurostat de relevanta statistiska uppgifter som krävs för kvalitetsbedömningen.

I artikel 11.3 föreslås förändringar som gäller de metodiska besöken. I dag gäller att Eurostat ska genomföra såväl regelbundna dialogbesök som eventuella metodiska besök där man tydligt konstaterat risker och problem. Ett förslag till förändring är att de metodiska besöken inte längre ska begränsas till det rent statistiska området. Ett annat förslag är att de metodiska besöken utvidgas till att gälla kontroll av räkenskaper som ligger

till grund för de faktiska rapporterade uppgifterna, inte enbart offentliga räkenskaper som i dag. Det föreslås också att de metodiska besöken ska genomföras endast i undantagsfall.

I artikel 12.1 föreslås att medlemsstaterna på Eurostats begäran ska tillhandahålla hjälp i form av experter på nationalräkenskaper. Det gäller också vid förberedelse och genomförande av metodiska besök. När experterna fullgör sina uppgifter ska dessa utgöra oberoende expertis. Kommissionen ska fastställa de regler och förfaranden som rör valet av experter och villkoren för deras arbete.

I artikel 12.2 föreslås att Eurostat vid de metodiska besöken ska ha direkt tillgång till de nationella myndigheternas räkenskaper på central, delstatlig och lokal nivå samt socialförsäkringsuppgifter, inklusive detaljerade underliggande räkenskapsuppgifter, såsom transaktioner och balansräkningar, relevanta statistiska undersökningar och enkäter samt ytterligare relaterad information, såsom analysdokument och redovisningsuppgifter från andra offentligrättsliga organ. Det föreslås också att de metodiska besöken inte ska inskränkas till de nationella myndigheter som deltar i rapporteringen i samband med förfarandet vid alltför stora underskott, utan utföras också hos alla aktörer som direkt eller indirekt deltar i arbetet med offentliga räkenskaper och offentlig skuldsättning.

Övrigt

I artikel 16.2 föreslås att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att de tjänstemän som ansvarar för rapportering av de faktiska uppgifterna till Eurostat och för de offentliga räkenskaper som utgör underlaget är redovisningsskyldiga (på engelska används uttrycket "are accountable") och handlar i enlighet med principerna i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik. Dessa åtgärder måste vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om dessa åtgärder senast den 31 december 2011 och därefter utan dröjsmål meddela den om alla eventuella senare ändringar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Bestämmelser om statistiksekretess finns i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Bl.a. sägs att sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Av bestämmelsen följer att direkt identifierbara uppgifter endast kan lämnas ut för forsknings- och statistikändamål. Således inte för exempelvis kontroll eller övervakning. Bestämmelser om sekretess mot utländska myndigheter eller mellanfolkliga organisationer finns i 8 kap. 3 § nämnda lag. En uppgift för vilken sekretess gäller enligt nämnda lag får inte röjas för en utländsk myndighet om inte utlämnande sker i enlighet med

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Konsekvenser av förslaget för EU:s budget kommer att finansieras inom ramen för de resurser som finns avsatta för gemenskapens statistiska program 2008-2012. Eventuella konsekvenser för statsbudgeten ska finansieras inom berörda myndigheters ekonomiska ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är i stort positiv till förslaget. Förslaget ligger i linje med svenskt synsätt om ordning och reda i siffror och redovisning. Förslagets konsekvenser för svensk statistiksekretess bör dock närmare övervägas. Vidare bör syftet med Eurostats ökade befogenheter och rättigheter förtydligas i förhållande till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik. Enligt förordningen får konfidentiella uppgifter användas uteslutande för statistik och forskning, således inte för exempelvis kontroll och övervakning. Slutligen bör innebörden av och syftet med ändringen i artikel 16.2 klargöras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig över förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats till Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Riksgälden, Skatteverket, Statistiska centralbyrån och Sveriges Riksbank. Remissinstanserna är i stort positiva till förslaget. Statistiska centralbyrån (SCB) anser dock att det bör diskuteras hur långt Eurostats befogenheter och rättigheter ska sträcka sig. Enligt SCB måste det beaktas hur förslaget om åtkomst till data förhåller sig till svensk sekretesslagstiftning och de regler om konfidentialitet som följer av EU:s statistikförordning. SCB anser vidare att det behövs ett förtydligande av begreppen "all information" och "så snart som möjligt" samt att innebörden av redovisningsskyldigheten skulle behöva klargöras.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 126(14) tredje stycket i Fördraget om europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet och efter yttrande av Europaparlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är det uppenbart att det gällande statistiksystemet för offentliga finanser inte i tillräckligt hög grad minskar risken för att felaktiga eller bristfälliga uppgifter inrapporteras till kommissionen. Om åtgärder inte vidtas för att komma till rätta med dessa brister kan sådana avvikelser även fortsättningsvis skada förvaltningssystemets tillförlitlighet på både EU- och medlemsstatsnivå. Enligt kommissionen, är det därför både lämpligt och i enlighet med gällande politik att föreslå vissa ändringar i regelverket för statistik över offentliga finanser.

Regeringen delar i huvudsak kommissionens uppfattning. Det är dock viktigt att upprätthålla tydliga regler och gränser för den information som Eurostat kan begära från medlemsstaterna under de regelbundna dialogbesöken då inga allvarliga problem har identifierats. Det är också viktigt att de extra befogenheter som Eurostat ska tillämpa under speciella omständigheter är tillräckligt definierade på förhand.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik under våren 2010. Rådsbeslut kan förväntas under 2010.

4.2 Fackuttryck/termer

-